

τός, ὁ αὐτοκρατορικός ἀετός, ὁ τοῦ Κωνσταντίνου ἀετός σφίγγων ἐν τοῖς γαμφοῖς τοῦ τῆν σφαῖραν. Ζηλότυπος ἀνάμνησις, καὶ ἀβλαβὲς σύμβολον αὐτοκρατορίας περιοριζομένη σήμερον ἐντὸς τῶν τεσσάρων τοίχων τοῦ πενιχροῦ ναοῦ. Οἱ ὑπ' αὐτὸν ἀρχιεπίσκοποι περικυκλοῦσι τὸν ποιμένα των, ἐνδεδυμένοι ἀρχαίας καὶ πολυτελεστάτας στολὰς· οἱ διάκονοι ἐπονται αὐτῶν μελανειμονοῦντες, καὶ ἔχοντες τὰς μακρὰς κόμας των ἐριμμένας ἐπὶ τῶν ὤμων των. Αἱ ᾠδαὶ ἀντηχοῦσι καὶ ἡ ἀκολουθία ἀρχεται κατὰ τὴν πατροπαράδοτον λειτουργίαν. Θεωροῦντες ὑπὸ τὴν λάμψιν τῶν κηρίων καὶ τῶν νεφῶν τοῦ θυμιάματος, τοὺς ἀρχαίων χαρακτήρων ἱεράρχας τούτους, ἀκινήτους ὑπὸ τοὺς χρυσοὺς μανδύας των, καὶ τὰς μακρὰς καὶ πενθίμους καλύπτρας των, νομίζει ὅτι βλέπει τοὺς μακαρίους γηραιούς πατριάρχας κατελθόντας ἐκ τοῦ εἰκονοστασίου, ἐνθα τοὺς προσήλωσεν ἡ γραφὴς τῶν Βυζαντινῶν ζωγράφων. Δι' ἐνὸς τῶν φαινομένων ἐκείνων τῆς ἐξομώσεως, ἅτινα ἡ φυσιολογία παραδέχεται χωρὶς νὰ δύναται νὰ τὰ ἐξηγήσῃ, τὰ ἱερατικῆς καὶ παγερᾶς μεγαλειότητος πρόσωπα ταῦτα, ἀφωμοιώθησαν, φαίνεται, πρὸς τὰ ἀπεικασμάτα τῶν ἁγίων τοὺς ὁποίους συνήθως βλέπουσι. Τὰ πάντα δηλοῦσιν ἐνταῦθα τὴν ἐμμονὴν καὶ τὸ ἀναλλοίωτον· τὰ πάντα ἀπωθοῦσι τὴν ἰδέαν πρὸς τὸ παρελθόν. Ἐξῶθεν, μακρὰν τοῦ τόπου τούτου συνέβησαν γεγονότα, ἡ πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ κατάστασις, τὰ ἦβη, αἱ ἰδέαι αἱ φυλαὶ ἐτροποποιήθησαν· ἀλλ' ἐνταῦθα εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἐπαύριον τῆς μεγάλης καταστροφῆς. Ὁ γέρον οὗτος ἱερεὺς ἀγνοεῖ τοὺς τέσσαρας αἰῶνας τῆς ὁθωμανικῆς κατακτήσεως, οὐδεμίαν πτυχὴν τοῦ χιτῶνός του ἥλλαξεν, οὐδεμίαν συλλαβὴν τοῦ βιβλίου του οὐδὲ εἰς ἥχος τῶν ᾠδῶν του· ἐν ᾧ Ὁθωμανὸς ἀστυνομικὸς κλητὴρ φρουρεῖ παρα τῇ θύρᾳ του καὶ Ὁθωμανὸς ἱερεὺς ἐκπέμπει τὴν παρατεταμμένην ἐκκλησίαν του ἐκ τοῦ γειτνιαζόντος μιν αἰῶνος, ἐκεῖνος, θέτων ἐπὶ τοῦ μετώπου του τὴν μετὰ τοῦ δικεφάλου ἀετοῦ τιάραν· εὐλογεῖ τὸν λαόν του, καὶ πιστεύει εἰς τὴν ἐξουσίαν του, ὡς εἰς τὴν εὐλογίαν του. Γράφει πρὸς τὴν Χαλκηδῶνα καὶ τὴν Ἐφεσον (ὀνόματα μὴ ζῶντα πλέον ἢ μόνον δι' αὐτὸν) ὡς κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν μεγάλων οἰκουμενικῶν συνόδων, θεωρεῖ ὡς ἐπληθευμένην ἐλπίδα ὅτι ὁ διάδοχος του καὶ οἱ διάδοχοι τοῦ διαδόχου του θὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν οἰκείαν παράδοσιν χωρὶς νὰ μεταβληθῶσιν οὔτε νὰ ἀπολεσθῶσι, πολὺν ἔτι χρόνον ἀφ' οὗ ὁ τελευταῖος Ὁθωμανὸς θὰ κοιμηθῇ ὑπὸ τὰς κυπαρίσσους τοῦ Ἐβγίουμπ. Θεωρεῖ τις τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην εἰς τοὺς κινήτους νόμους τοῦ κόσμου, τοὺς ἀνθρώπους τούτους, τὴν γλῶσσαν, τὰς τελετάς, τὰς ἐνδυμασίας, καὶ τοὺς χαρακτήρας τούτους ἄλλης ἐποχῆς· ἀκουσίως ἡ φαντασίᾳ ἀπόλλυσι τὴν ἰδέαν τοῦ παρόντος, ἀνέρχεται τοὺς αἰῶνας, καί, ὡς ἐφθήμεν εἰπόντες, ἐπανευρίσκεται ἀκόπως ἐν τῇ ἱστορίᾳ· ἄς ζητήσωμεν εἰς τὴν ἡμετέραν φαντασίαν νὰ σταθῇ κατὰ τὸ 1572 ἔτος, καθ' ἣν στιγμὴν ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ τόπῳ, καὶ μετὰ τῶν αὐτῶν τελετῶν ἐνεθρονίσθη ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας. Ἀλλὰ πρὶν ἢ παρουσιάσωμεν τὸν ἡμέτερον ἥρωα τοῖς ἀναγνώσταις

ἀνάγκη νὰ τοῖς γνωρίσωμεν ἐν περιλήψει τὴν λυπηρὰν σκηνήν, ἐφ' ἧς ἐκλήθη νὰ δράσῃ.

(ἔπεται συνέχεια)

Η ΕΞ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ ΕΥΤΥΧΙΑ

Οὐ μακρὰν τῆς Νεαπόλεως ἐγείρεται ἀρχαία ἑπαυλὶς φεουδαλικῆ, ἰδιοκτησίᾳ κληρονομικῇ τοῦ βαρῶνου Κ... , ἀλλὰ ζόνος βλαστοῦ μεγάλης τινὸς οἰκογενείας, ἔχοντος δὲ θυγατέρα τὴν Μαρίαν, νεάνιδα ὀκτωκαιδεκάετη, ὠραιότητος δὲ ἀξιοσημειώτου, καὶ τῆς ὁποίας ἡ ἀγωγή καὶ ἡ ἐπιτήρησις εἶχεν ἀνατεθῇ εἰς δύο συγγενεῖς τοῦ βαρῶνου, αἵτινες μετὰ τινῶν ὑπηρετῶν, ἀπετέλουν ἅπαν τὸ προσωπικὸν τοῦ πύργου τοῦ Κ...

Πρὸ τριῶν περίπου μηνῶν εἰς τὸν πύργον πάντες ἦσαν εὐθυμοὶ· ἐπρόκειτο νὰ ὑποδεχθῶσι τὸν μνηστῆρα τῆς Μαρίας. Διαπραγματεύσεις ἐγένετο μετὰ τοῦ βαρῶνου καὶ γηραιοῦ τινος εὐπατρίδου ἐκ Γενούης, ὅπως ἐνώσωσι τοὺς οἴκους των διὰ συνοικισίου. Αἱ διαπραγματεύσεις ἐτελείωσαν κατὰ τὰ παλαιὰ ἔθιμα καὶ οἱ νέοι ἔγειναν μνηστῆρες χωρὶς νὰ εἰδῶσιν ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Ἀνηγγέλη δὲ ὅτι ὁ μελλόνυμφος Γ. Σ... νέος ἀξιωματικὸς τοῦ Σικελιακοῦ στρατοῦ, ἤρχετο νὰ κάμῃ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐπίσκεψιν εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνης, μεθ' ἧς ἠθέλην ἐνωθῇ, καὶ ὅτι ἐμελλε νὰ φθάσῃ τὴν μεσημβρίαν.

Ἐνῶ δὲ τὸν ἐπρόσμενον εἰς τὸν πύργον, ὁ δυστυχὴς νεανίας ἐπιπτε θυμῷ φόνου.

Καθ' ὃδον εἶχε συναντήσῃ ἀξιωματικὸν τινα τοῦ τάγματός του, ὀνομαζόμενον Φερδινάνδον Γ... , τὸν γενναιότερον στρατιώτην τοῦ στρατοῦ πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος διευθυνόμενος ἀνέβη εἰς τὴν αὐτὴν ταχυδρομικὴν ἄμαξαν. Καθ' ὃδον οἱ δύο στρατιωτικοὶ διηγήθησαν τὰ συμβάντα των, καὶ ὁ κύριος Γ... δὲν παρέλειψε καὶ τὸν γάμον τοῦ μετὰ τῆς Μαρίας, ἣν οὐδέποτε εἶδεν· ἀλλὰ περὶ τῶν θελημάτων τῆς ὁποίας εἶχε λάβει τὰς ἐπαγωγικωτέρας περιγραφάς. Διερχόμενοι δὲ στένωμά τι δασώδες, αἶφνης ἶδον τὸ ὄχημά των νὰ σταματήσῃ, καὶ ληστὰς, οἵτινες τοὺς συνέλαβον· οἱ δύο ἀξιωματικοὶ, καλῶς ὠπλισμένοι, ὑπερησπίσθησαν γενναίως καὶ πολλοὺς τῶν ληστῶν ἐφόνευσαν, μέχρις οὗ ὁ Γ. Σ... ἐπληγώθη θανάσιμως ὑπὸ σφαίρας. Ἐμελλε δὲ νὰ πέσῃ αἱματόφυρτος εἰς τὰς χεῖρας των, ὅτε ἡ ἐμφάνισις λόχου τινὸς ὀπλοφόρων, ἐλκυσθέντων ἐκ τοῦ θορύβου τῆς μάχης, ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ληστὰς. Ἐσπευσαν περὶ τὸν πληγωθέντα, πλὴν πᾶσα περιποίησις ἀπέβη ἀνωφελής. Ἐξέπνευσεν εἰς τι ξενοδοχεῖον πλησιόχωρον, ἐνθα τὸν μετέφερον διὰ νὰ τὸν περιποιηθῶσιν ὅσῳ τὸ δυνατόν.

Ὀλίγας δὲ στιγμὰς πρὶν ἢ μεταβῇ εἰς τὴν αἰωνιότητα ὁ Γ. Σ... αἰσθανόμενος τὸν θάνατον πλησιάζοντα, παρεκάλεσε τὸν Φερδινάνδον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν πύργον τοῦ Κ... καὶ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν αἰτίαν τῆς βραδύνης του. Οὗτος δὲ δούς τὸν

τελευταίον άσπασμόν εἰς τόν δυστυχῆ σύντροφόν του, ἤρχισε νά ὀδεύῃ σκεπτόμενος ὁποῖαν δυσάρεστον παραγγελίαν εἶχε νά ἐκτελέσῃ· ἡ ἀποστολή του ἐμελλε νά μεταβάλλῃ εἰς θλίψιν τῆς ἀγαλλιᾶσαις τῶν κατοίκων τῆς ἀρχαίας ἐκείνης ἐπαύλεως.

Ἦν ἡ ἐνάτη ὥρα τῆς ἐσπέρας, ὅτε ὁ Φερδινάνδος παρουσιάσθη εἰς τὸ δρύφρακτον τοῦ πύργου· μόλις δ' ἔλαβε τὸν θώμιγκα τοῦ κώδωνος ἵνα τὸν κρούσῃ καὶ πάραυτα πλειῖται φωναὶ ἀνεβόησαν... «Ἦλθεν, ἦλθεν!»

Μετά τινας στιγμᾶς, ὁ βαρῶνος ἔσπευσε πρὸς ἐντάμωσιν τοῦ αὐτοπροσώπου, ὑπερπληρώσας αὐτὸν διὰ τῶν φιλοφρονήσεων του. Ὁ Φερδινάνδος εἶδεν ὅτι τὸν ἐξελάμβανον ἀντὶ τοῦ Γ... καὶ μὴ ἔχων θάρρος νά εἴπῃ τὸ συμβάν, ἀφέθη νά τὸν εἰσάξωσιν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου ἦτον ἡ Μαρία.

Τὴν παρετήρησε στιγμιαίως... Ἡ ψυχὴ του ὀλόκληρος ἀνεφλέχθη ἐν τῇ παρατηρήσει ταύτῃ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐσταμάτησαν ἐπὶ τῆς θελκτικῆς νεάνιδος. Αὕτη δὲ ὑψώσασα τοὺς κυανούς καὶ ὑγροὺς αὐτῆς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν ἱππότην ἔφησε νά ἐπανθῇσῃ ἐλαφρὸν μειδίαμα ἐπὶ τῶν χειλέων της, ὥστε διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐδείξεν εἰς αὐτὸν, πιστεύουσα αὐτὸν μνηστῆρά της, ὅτι ἡ θέα του δὲν τῇ ἦτο διόλου δυσάρεστος.

Ὁ Φερδινάνδος ἐσκέφθη ὅτι δὲν ἔπρεπε πλειότερον νά καταχρασθῇ τῆς ἀπάτης τοῦ βαρῶνου, καὶ μὴ γνωρίζων τίνα τρόπον νά μεταχειρισθῇ ἵνα ἐξέλθῃ τῆς ψευδοῦς θέσεώς του, ἀπεφάσισε νά περιμεῖνῃ εὐνοϊκὴν περίστασιν ὅπως φύγῃ κρυφίως. Μεγαλοπρεπὲς δαίμων ἡτοιμάσθη, μετὰ τὸ ὁποῖον εἰς τῶν συνδαιτυμόνων ἤρχισε νά διηγῆται μῦθόν τινα φαντασιώδη, μεγάλην ἐντύπωσιν προξενήσαντα εἰς τὴν ὁμήγουριν.

Ὁ Φερδινάνδος κατώρθωσε νά γίνῃ ἄφαντος, χωρὶς νά διεγείρῃ τινὸς τὴν προσοχὴν.

Μεσονύκτιον ἐσήμαινεν εἰς τὸ ὥρολόγιον τοῦ πύργου, ὅτε ὁ θυρωρὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἔδωκεν ἔντρομος εἰς τὸν βαρῶνον ἑγγραφόν τι, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸ λέγειν του, τοῦ τὸ εἶχε δώσει ὁ Φερδινάνδος.

Ὁ βαρῶνος ἀνέγνωσε τὰς λέξεις ταύτας, γεγραμμένας διὰ μολυβδίδος: «Ἀπέθανον φονευθεὶς ὑπὸ ληστών».

Ἡ φρίκη διεδόθη εἰς τὸν πύργον, ὑπῆρξε δὲ ἔτι πλέον μεγαλητέρα, ὅταν τὴν ἐπαύριον ἔμαθον ἐπιστήμως τὸν τραγικὸν θάνατον τοῦ Γ. Σ...

Ἡ Μαρία πρὸ πάντων ἐθλίβη τὰ μέγιστα. Ἠγάπη ἐκείνον ὃν ἤδη ἔπρεπε νά ἐκλάβῃ ὡς φάσμα.

Ἀπὸ μέρους του καὶ ὁ Φερδινάνδος ἐθέληθη εἰς ἔκρον ἐκ τῆς ὠραιότητος τῆς νεάνιδος, καὶ μετ' ὀλίγον τὴν ἔκαμε νά ἐννοήσῃ τὴν ἀλήθειαν. Οἱ δύο νέοι συνηντήθησαν λαθραίως καὶ συνεννοήθησαν τόσον καλῶς, ὥτε, τέλος, πρῶτον τινα εὐρέθη καινὸς ὁ θάλαμος τῆς Μαρίας.

Παντοῦ ὁ λόγος διεδόθη, ὁ Μαρία ἐγένετο θύμῃ τοῦ φάσματος.

Τέλος πάντων, πρὸ τινων ἡμερῶν, κομψὸς τις ἀξιωματικὸς, ὅστις ἦν αὐτὸς ὁ Φερδινάνδος ἀπεκάλυψεν ὅλον τὸ μυστήριον

εἰς τὸν βαρῶνον καὶ ἐζήτησεν εἰς γάμον τὴν κόρην του, ἣν ἀφῆρπασε διὰ νά μὴ τοῦ τὴν ἀποποιηθῇ.

Πρὸς τιμὴν τῆς οἰκογενείας του, ὁ γέρον βαρῶνος ὤφειλε νά συγκατατεθῇ καὶ ἐκτελέσθῃ ὁ γάμος ἐν τῇ μητροπόλει τῆς Νεαπόλεως, μετὰξὺ τῆς νεάνιδος Μαρίας Κ... καὶ τοῦ Φερδινάνδου Γ...

(ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ)

ΠΡΟΚΟΠΗ ΣΤΕΙΡΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡ

Στείρος προκομμένος εἶν' ἐκεῖνος τοῦ ὁποῖου ἡ προκοπὴ δὲν γεννᾷ, δὲν παράγει.

Προκοπὴ μέσα σὲ κεφάλι στείρου προκομμένου, εἶναι φῶς ἀπουκάτω σὲ μύδιον· ὁ τοιοῦτος εἶναι ἀνωφελὴς εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ὀλίγο ὠφέλιμος εἰς τὸν ἑαυτὸν τοῦ τὸν ἴδιον, καὶ ἀνάξιος τῆς ἀλληλοβοηθείας τῶν συμπολιτῶν του. Ἀπαντῶντές των, ἡμποροῦμεν νά εἰποῦμε ἀκρίμα στὴν προκοπὴ του Ι». Εἰς δὲ τὸν θάνατό του, νά ἰδοῦμε φῶς τὸ ὁποῖον ἀνωφελῶς ἀνάφθηκε, καὶ ἀναποζήτητα ἐσβύσθηκε· ἐπειδὴ ποτὲ δὲν ἐφώτισε.

Εἶναι ἀληθινὸν ὅτι ὁ τοιοῦτος προκομμένος δὲν φταίει διὰ τὴν ἀγονιμότητα τοῦ νοῦς του. Ἡ φύσις του τοῦ ἔβαλε τὴν ἀγονιμότητα εἰς τὸ πλάσματό του, καθὼς ἔβαλε καί σε κἄποια δένδρα τὴν ἀκαρπίαν. Ἀλλὰ κ' ἐγὼ συμμορφόνομε μετὰ τὸ κάμουκα καὶ μετὰ τὸ θέλημα τῆς φύσεως, ὅταν ἀψηφῶ ἐκεῖνα ποὺ αὐτὴ ἔκαμε ἀναξιοψήφιστο.

Ὁ κόσμος ἀδιαφορεῖ εἰς τὰ ὅσα ἔχεις· καὶ σὲ τιμᾷ καὶ σοῦ εὐγνωμονεῖ διὰ τὰ ὅσα δίνεις. Ἡ δὲ ἀγονη προκοπὴ ζῇ μόλις παρατηρημένη στὴν κοινωνία καὶ καταβαίνει βουβᾶ στὸν τάφο, ἄγνωστη καὶ ἀμνημόνευτη. Παρατήρησε τὸν προκομμένον τοῦτον εἰς ὅλας τὰς φάσεις. Εἶναι Θεολόγος; Παντοτινὰ κλεισμένος εἰς τὸ σπουδαστήριόν του, μέσ' στὴ βαθυὰ του βιβλιοθήκη, διαβάζει ἀκατάπαυστα καὶ πλουτίζει τὸν νοῦν του μετὰ τὴν οὐράνια χωρογραφία, μετὰ τὴν ἀνατομία τῆς Τρισυποστάτου Θεότητος, μετὰ τὰ ὑπερφυῖ ὅλα... καὶ δὲν μάς ἔδωσε ποτὲ μιὰν ἰδέα ἰδική του περὶ τῶν τοιούτων, δὲν ἐδίδαξε ποτὲ οὔτε ἀπ' ἑμβῶνος, οὔτε ἀπὸ καθέδρας, οὔτε ἄλλως πως μάς ὠφέλησε.

Εἶναι φιλόλογος; κίονίως καὶ τοῦτος ἐμελέτησε καὶ μελετᾷ τοὺς κλασικοὺς συγγραφεῖς παλαιούς καὶ νέους, Ἑλληνας, Λατίνους, Ἰταλοὺς, Γάλλους, Γερμανοὺς, Ἀγγλοὺς... Τὸ κεφάλι του εἶναι βιβλιοθήκη ὀλόκληρη· μὰ δὲν ἔγραψε ποτὲ μία γραμμὴ, δὲν ἐπρόφερε ποτὲ ἓνα λόγον.

Εἶναι ἐπιστήμων ὅπου δὲν μετέρχεται τὴν ἐπιστήμη του. Τεχνήτης ὅπου δὲν κάμνει τὴν τέχνην του... Ἀές τον, ἀναγνώστη μου, σ' ὅλα του τὰ στάδια τὸν πολυειδῆ, ἀλλὰ παντοῦ ὅμοιον τοῦτον στείρον. Αἶ, πόσο ἔθε' δόσεις νά τόνε πάρης; Μία δεκάρα; Ὡ φίλε μου, ἔξοδ' εἰς καλῆτερα τὴ δεκάρα.

(ἐξ ἀνεκδότου συλλογῆς χαρακτήρων)

1884.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ